

pagina 4

External Review Committee

De studierichting Sociale Gezondheidskunde moet het begrip Sociale Gezondheidskunde verder uitwerken, liefst in samenwerking met de Medische Faculteit. Dat is de belangrijkste aanbeveling van het 'External Review Committee' dat de studierichting Sociale Gezondheidskunde aan een eerste evaluatie-onderzoek heeft onderworpen.

pagina 5

Artsenoverschot

Een teveel aan artsen is nadelig voor zowel de artsen zelf, als voor de patiënten. Zelfs een deeltijdbaan kan de nadelen niet opvangen, omdat de arts bepaalde handelingen nu eenmaal met een zekere regelmaat moet kunnen blijven verrichten om zijn vaardigheden te behouden. Over deze problematiek zal het congres van 'Health Manpower Planning' zich buigen van 14 tot 17 april.

pagina 7

Gezondheids- winkel

De Gezondheidswinkel in Maastricht functioneert duidelijk beter dan het gemiddelde. Dat is de conclusie van een onderzoek van studenten naar het reilen en zeilen van gezondheids-winkels in Nederland.

pagina 8/9

Onderzoek basisartsen

De meeste afgestudeerden aan de Medische Faculteit blijken positieve verwachtingen te koesteren over de mogelijkheden die het onderwijssysteem van de RL biedt. Wel is het zo dat docenten minder gelukkig zijn met de onderwijsvorm dan de studenten. De studenten, daarentegen, blijken weer minder tevreden over de inhoud van de leerstof dan hun leermeesters. Dat heeft een voorlopig onderzoek uitgewezen.

Het voormalig internaat van de Kinderbescherming, huize Nieuwenhof aan de Zwingelput, wordt het eerste onderkomen van de studierichting Nederlands Recht. Het huurkontraat is vorige week getekend.

Verkiezingen 1982

Tot en met 15 maart 1982 hebben de kiezersregisters ter inzage gelegen op de inzageplaatsen. Van de mogelijkheid om schriftelijk bezwaar in te dienen tegen de in de registers opgenomen gegevens is geen gebruik gemaakt. Wel is in de registers een aantal ambtshalve wijzigingen aangebracht. Op 18 maart 1982 hebben de stembureaus de kiezersregisters vastgesteld. Hiermee is de eerste fase in de verkiezingsprocedure afgelopen. De volgende fase betreft de kandidaatstelling.

De kandidaatstellingsformulieren kunnen op 5, 6 en 7 april 1982 persoonlijk door een kiezer bij de stembureaus worden ingeleverd (zolder, hoofdgebouw, kamer 323).

Op 8 april zullen de stembureaus de kandidatenlijsten controleren op eventuele verzuimen. Vervolgens zullen op 21 april 1982 beslissingen worden genomen over de geldigheid van de kandidatenlijsten en over handhaving van de daarop voorkomende kandidaten. Tegen deze beslissing is van 22 t/m 28 april 1982 beroep mogelijk bij het College van Beroep RL (formulieren hiervoor zijn beschikbaar op de inzageplaatsen). In de periode 5 april t/m 11 mei 1982 kunnen bij de stembureaus aanvragen tot machtiging worden ingediend. Ook de hiervoor benodigde formulieren zijn vanaf heden verkrijgbaar op de inzageplaatsen. In de volgende Observant zal wederom enige informatie worden gegeven over het verdere verloop van de verkiezingen.

Onthoudt in ieder geval de volgende data:

- 5, 6 en 7 april: kandidaatstelling
- 5 april t/m 11 mei: periode aanvragen machtiging
- 1, 2 en 3 juni: stemmen
- 4 juni: bekendmaken uitslag.

De Stembureaus,
G. Hensen (tst. 309).

Paartjes
(Paartjes zijn gratis annonces voor personeel en studenten van de Rijksuniversiteit Limburg).

Te huur van 1-6-1982 tot 1-6-1983 half-vrijstaand huis in Jekerdal/Sint Pieter, Maastricht; evt gemeubileerd. Vier sl. k., kelder evt. bruikbaar als garage. Huurprijs n.o.t.k. Inlichtingen G. Majoor, toestel 570/581.

Te huur: comfortabel huis, geheel gestoffeerd, vier slaapkamers, badkamer, keuken, L-vormige woonkamer met open haard, CV, garage, besloten achtertuin. Huurprijs: f 1000,- per maand.

GroEIFonds verdeeld

De Rijksuniversiteit Limburg krijgt nog dit jaar 665.000 gulden en de volgende jaren tot en met 1986 ongeveer 1,5 miljoen per jaar om de voorbereiding en organisatie van nieuwe activiteiten te financieren. Dat is het resultaat van overleg tussen de vier kleine instellingen in het WO, die een groEIFonds te verdelen hadden dat hen in het Algemeen Financieel Schema 1982-1986 was toegekend.

Met het geld kan de RL nog dit jaar negen en de volgende jaren vijftien à zestien formatieplaatsen financieren. De eerstkomende tijd zullen de groeiambities zich vooral richten op de studierichting Lichamelijke Opvoeding, waarvoor Maastricht goed in de race ligt en natuurlijk op economie, waarvoor de eerste studenten in 1984 worden verwacht. Vanaf 1983 zal veel van de nu toegekende bedragen worden besteed aan de ontwikkeling van het zogenaamde 'derde cluster' van studierichtingen. Daarbij wordt tot nu toe gedacht aan wijsbegeerte, Geschiedenis gericht op Europese vraagstukken (Europeïstiek), en een tweede fase Vertaalwetenschappen. Met de Fakulteit der Geneeskunde en de Algemene Fakulteit moet nog gepraat worden over studierichtingen Humane Biologie en Geestelijke Gezondheidskunde.

J.H.

I.v.m. deelneming aan conferentie 25-7/8-8 as. huis, liefst met tuin, gezocht in Maastricht of gebied Maastricht-Aken voor gezin met 1 kind. Huren of ruilen tegen fraai appartement met groot dakterras in Amsterdam-centrum. Tel. 020-250122.

Te koop: elektrische kookplaat, 4-pits, z.g.a.n. Tel. 043-888405 of 615413.

Te koop in Maastricht: Appartement, 2de etage aan het Keurmeestersplein (Belfort). Ind.: L-kamer, keuken, 3 slaapkamers, WC, badkamer, CV, balkon en berging. Vraagprijs f 120.000,-. Inl.: 043-18530.

Spoed! Stel, begin 30, zoekt i.v.m. nieuwe werkkruis aan universiteit woonruimte in Maastricht. Tel.: 04740-1826.

Spotkoopje! T.k.a. wegens overkompleet: een aantal zetels, z.g.a.n. (niet geschikt voor studenten). Te bevragen bij de Griffie, tst. 265.

observant

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgegeven door de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redactieadres:
Tongersestraat 53, kamer 304
6200 MD Maastricht
Tel.: 043-888319 of 888309
(doorkiesnummer).

Stichtingsbestuur
Gerard Majoor (voorzitter), Loes van Bentem (secretaris), Kees Schröer (penningmeester), Jan Pas, Kees Ruissen.

Redactie:
Ton Hamelaers, Jacques Herraets, Richard Janssen, Evelyne de Leeuw, Jan Meijers, Kees Ruissen, Maurice van der Sangen, Els Schoenmakers, Ger van der Vusse, Edith Goppel.

Koördinator Voorlichting: Sjonk Ritmeester.
Grafische vormgeving: Guus van Rooij
Foto's: Koen van der Gugten, Hans van Dijk.
Tekeningen: Pascal Oost, John Pex, Chris Voskamp.
Druk. Leiter-Nypels BV, Maastricht

Spelregels voor ingezonden kopij

Brieven (reacties op verschenen artikelen):
- niet langer dan één kolom (= een kopij-vel).

- uiterlijk één week voor de verschijningsdatum inleveren.

Artikelen: voor ingezonden stukken eerst contact opnemen met de bureoredactie voor afspraken over lengte etc.

Zelfanalyse UR en CvB kwam niet van de grond

'Dit is geen bestuur, dit is politiek spel'

De forumavond over het functioneren van de Universiteitsraad en College van Bestuur is zeker niet geworden wat de eisers verwacht hadden. Eerder is een verharding van de standpunten opgetreden, voornamelijk door het ontkennen van knelpunten. Luc de Witte, een van de initiatiefnemers van het forum, karakteriseerde de avond later gewoon als 'Klote!'.

Woensdagavond 17 maart. In een goed gevulde aula maakt het woordenspel tussen UR en CvB enerzijds en de opgestapte leden en de zaal anderzijds duidelijk dat er wel degelijk iets schort aan het bestuurlijk functioneren binnen de RL. Dit ondanks beweringen van het College van Bestuur (Hemker, van den Biggelaar en Lagas) dat er misschien wel wat scheef zit, maar dat het zeker geen bende is, laat staan een beerput.

De avond was verdeeld in twee stukken: het eerste over het functioneren van Universiteitsraad en College van Bestuur, in het tweede over de macht van de informele circuits. Hoewel de voorzitter van het forum, Hans Philipsen, aan het begin van de avond een opmerking van procedurele aard had gemaakt over het niet aanhalen van persoonlijk gerichte opmerkingen en zich verre te houden van inhoudelijke zaken (zoals bijvoorbeeld het Academisch Ziekenhuis), bleek het toch onvermijdelijk om daar op in te gaan.

Het opgestapte Universiteitsraadslid Luc de Witte dacht de vinger op een aantal zere plekken te leggen: doordat de universiteit lange tijd onbeperkt heeft kunnen groeien, komen in tijden van beperkingen de fouten maar al te snel aan het licht. Diensten werken langs elkaar heen door een onvoldoende coördinatie. Dit is al eerder gesignaleerd, maar de nota's die over het probleem werden uitgebracht verdwenen — hoewel goed — in de bureaula of verkregen lange tijd onnodig het predikaat 'vertrouwelijk'.

Machtswellust

Door een uit haar voegen gegroeide universiteit grijpen in de chaos 'machtswellustelingen' hun kans, of vergroten reeds bestaande 'hotemetoten' hun koninkrijkes. Een gevolg hiervan is het ontstaan van de informele circuits. Als studenten in hun domheid te slimme vragen stellen worden misstanden blootgelegd. Om dit te voorkomen hebben de studenten steeds minder informatie gekregen. De twee andere partijen in het forum reageerden hierop door te zeggen dat het allemaal wel losloopt. Vroeger zijn er in-

derdaad fouten gemaakt, maar dit jaar schijnt alles opeens redelijk te verlopen (komt dat nu door een vernieuwd CvB, vraagt De Witte zich af). Toch heeft ook Hemker enige aanbevelingen voor verbeteringen, de belangrijkste daarvan is het instellen van één commissie per CvB-lid. Het buitenuniversitaire raadslid Piet Claeys had de meest objectieve blik op de zaak: er is behoefte aan planning. Doordat de informatiestroom niet correct is, ontstaan automatisch de informele circuits. In de huidige universiteitsraad werd niet bestuurd, maar veeleer gezocht naar politieke machtsposities. Adriaanse bracht als mening naar voren dat de NSEM in de U-raad toch veel macht had, en dat daarom de oorzaak van de problemen ook bij deze beweging lag. Hierna werd het eerste deel afgesloten met een vrij matte discussie over allerlei concrete punten (Beleidsmedewerker SSHM, GITP-onderzoek, resultaten lustrumconferentie, disfunctionerende diensten) die door de zittende UR-leden en CvB kennelijk niet als zeer knellend werden ervaren.

Wandelgangen

Hierna volgde de pauze waarin 'Werktheater Het Vonkje' een klucht in Caligula-stijl opvoerde over de voorgenomen verbouwing van de aula. Hoofdpersoon hierin was Porculus Caesar (Keizer Biggetje). Na dit intermezzo werd het forum vervolgd onder het thema 'De Wandelgangen'.

Van der Gugten, samen met de studentenfractie uit de U-raad gestapt, meende dat de belangrijkste besluiten niet in raden en besturen werden genomen. Voorbeeld was opnieuw de kaderstelling diensten (GITP-rapport). De informele circuits schuiven hun eigen kandidaten naar voren, en het AZM zou zelfs al lang tevoren op zaterdagavonden rond het open haardvuur van Greep bekonkeld zijn.

Hans Adriaanse had vervolgens de remedie om het bestaan van de informele circuits te beperken: raadsleden moeten gewoon harder werken. Hierna vlogen de verschillende meningen over het al dan niet bestaan van De Wandelgangen door de aula. Verspeek dacht dat de informele circuits verondersteld werden te bestaan omdat de formele circuits te onduidelijk zijn. Karl Dittrich (Nederlands Recht) stelde daarop voor om het qua politieke bedrijvigheid niet bij NSEM te laten, maar om ook andere partijen (door de geleidingen heen) op te richten. Prompt hierop werd de geboorte van een partij voor progressief personeel aangekondigd door Cees van der Hucht.

Jan Graat had al in zijn Nijmeegse tijd ervaringen opgedaan met De Wandelgangen, maar wilde daar verder niet over praten, want *'De éne helft zit in de informele circuits en praat daar natuurlijk niet over, de andere helft zit er niet in, en kán er niet over praten'*.

Daarop begon het studentenvolk verschrikkelijk te morren: er was twee uur gepraat, en niets gebeurd. Het AZM kwam weer om de hoek kijken, er kwam een eis om een vervolgforum te houden (waar niet op werd ingegaan) maar iets wezenlijks gebeurde er niet meer en tenslotte sloot Hans Philipsen de avond met de woorden: *'Zolang nog niet bewezen is dat datgeen wat me stoort niet komt door lamtheid, achterdocht enzovoort, kan ik het besturen volhouden'*.

EdL

Nieuwe partij in aantocht

De discussie over het functioneren van de Universiteitsraad, die de gemoederen hier en daar verhit, heeft opnieuw een concreet resultaat opgeleverd: de oprichting van een heuse politieke partij die nog bij de komende verkiezingen met kandidaten voor de geleidingen wetenschappelijk en niet-wetenschappelijk personeel in de U-raad.

Volgens initiatiefnemer Cees van der Hucht is het de nieuwe groepering er vooral om begonnen een achterban te vormen voor raadsleden die de partijpolitieke uitgangspunten via het lidmaatschap van de raad willen verwezenlijken. De initiatiefgroep is nu bezig een programma op te stellen en daarbij behorende kandidaten te zoeken. Eén kandidaat heeft zich al gemeld: jurist Karl Dittrich. De nieuwe partij krijgt volgens van der Hucht een algemeen karakter.

Proefschrift Peter Kitslaar

Handleiding voor klinici bij Doppler-onderzoek

Het toeval wil dat in een relatief korte periode twee mensen op een onderwerp promoveren dat te maken heeft met ultrageluid. In een vorig nummer is naar aanleiding van de promotie van Arnold Hoeks een korte beschrijving gegeven van het principe van ultrageluid, dus voor die informatie kan men terecht in nummer 11. Op vrijdag 26 maart zal Peter Kitslaar zijn proefschrift verdedigen dat genaamd is: 'Doppler ultrasound tests in the diagnosis of chronic aortoiliac obstruction'. Het boekje beschrijft hoe het mogelijk is om met relatief eenvoudige middelen op noninvasieve manier iets te zeggen over de toestand van de slagaders in het gebied vanaf de aorta en de plaats waar die slagader zich vertakt naar de benen.

De onderzoeken zijn door hun noninvasieve karakter niet belastend voor de patiënt. De resultaten van de tests zijn van belang voor de besluitvorming over al dan niet opereren en het vervolg van een patiënt na een ingreep. Peter Kitslaar heeft zijn promotieonderzoek hoofdzakelijk in Utrecht verricht naast zijn gewone werk als chirurg, maar omdat Prof. Reneman zijn promotor is zal hij toch in de aula van de RL zijn doktorsbul in ontvangst nemen. Op de vraag hoe zijn onderzoek in relatie staat tot andere internationale onderzoeken op dat gebied antwoordt hij: 'Mijn onderzoek ligt eigenlijk in dezelfde lijn als een aantal andere die elders in de wereld worden

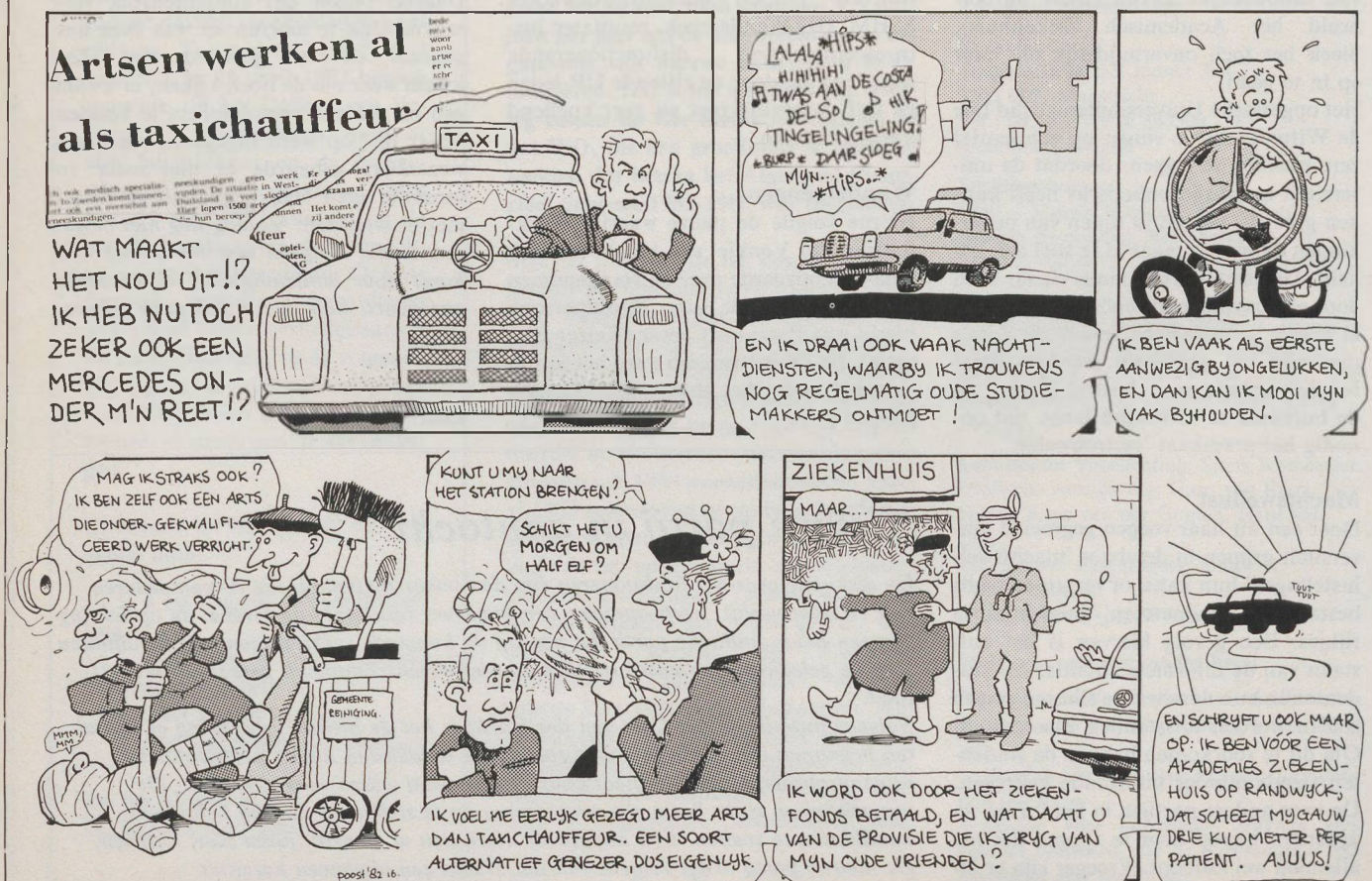
uitgevoerd. Men is in het algemeen op zoek naar de bruikbaarheid van nieuwe onderzoeken en naar mogelijkheden om door combineren van de resultaten van verschillende tests een bruikbare indicatie te krijgen over de ernst van de aandoening. Afwijkingen in het traject wat doel geweest is van mijn onderzoek komen veelal tot uiting in zogenaamde claudicatio-klachten. De mensen krijgen dan problemen met lopen, pijn in het been, en als de ziekte ernstige vormen aanneemt kan dat zelfs gevaar opleveren dat ze een been moeten missen.

Het onderzoek onderscheidt zich toch van andere studies doordat deze veelal een slagadertraject tot doel hebben wat

veel eenvoudiger te onderzoeken is, zoals het bovenbeen.

De auteur heeft duidelijk de bedoeling gehad om een op de praktijk gericht proefschrift af te leveren, waarmee ook niet-ingewijden hun voordeel kunnen doen, vooral door het overzicht dat het boek geeft van de bestaande onderzoeksmethoden en de bruikbaarheid. Vooral klinici die op dit terrein van plan zijn om iets op te starten, kunnen met dit proefschrift een hoop overbodig werk voorkomen, omdat het duidelijk beschrijft welke richting wel en welke geen bruikbare resultaten zal opleveren. Naast de in de titel genoemde Doppler-onderzoeken wordt ook gebruik gemaakt van drukmetingen en inspansings-testen. Hoe heeft de auteur het ervaren, om naast zijn gewone werk ook nog een promotieonderzoek af te ronden? 'Je moet zo'n onderzoek echt als hobby gaan beschouwen en er alle vrije tijd insteken om binnen een redelijke termijn het eindresultaat te kunnen behalen. Als klinicus begin je 's morgens om een uur of 8 met de ronde in de kliniek, met opereren en alle andere dagelijkse bezigheden, en als je dan 's avonds om een uur of 7 klaar bent moet je nog eens aan je onderzoek beginnen, resultaten uitwerken en dergelijke. Dat is wel een structureel verschil met diegenen die voor zoiets zijn vrijgesteld, in een universitaire omgeving. K.R.

4

Symposium 'Health Manpower Planning'

Artsenoverschot nadelig voor hele gezondheidszorg

Er komen te veel artsen. Niet alleen in Nederland is dat het geval, ook in de andere landen van West-Europa. Aan dit probleem is het internationale congres 'Health Manpower Planning' gewijd, dat van 14 tot 17 april in Maastricht, in het hoofdgebouw van de RL wordt gehouden. Het congres is georganiseerd door de Nederlandse en de Zweedse vereniging van arts-assistenten en de Medische Faculteit van de RL.

Een overschot aan artsen heeft negatieve gevolgen voor de artsen zelf, maar ook voor de patiënten en de gezondheidszorg in het algemeen.

De medicijnenstudie — per student een heel dure opleiding — is alleen maar gericht op een beroep in de medische sector. Iets anders kan de afgestudeerde arts er niet mee aanvangen. Bij groter aanbod artsen dan de medische sector nodig heeft, betekent dat ofwel werkloosheid voor een aantal, ofwel verdeling van het werk over een groot aantal mensen. Menige reeds praktiserende arts is tot dat laatste — afstoten van een deel van zijn werk — niet bereid, vanwege de gevolgen voor het inkomen. Maar ook als verdeling wel haalbaar zou zijn, komt een aantal artsen toch in de problemen, nu op het vlak van de vaardigheid. Bepaalde verrichtingen moet een arts nu eenmaal met een zekere regelmaat kunnen doen, anders verliest hij zijn vaardigheid.

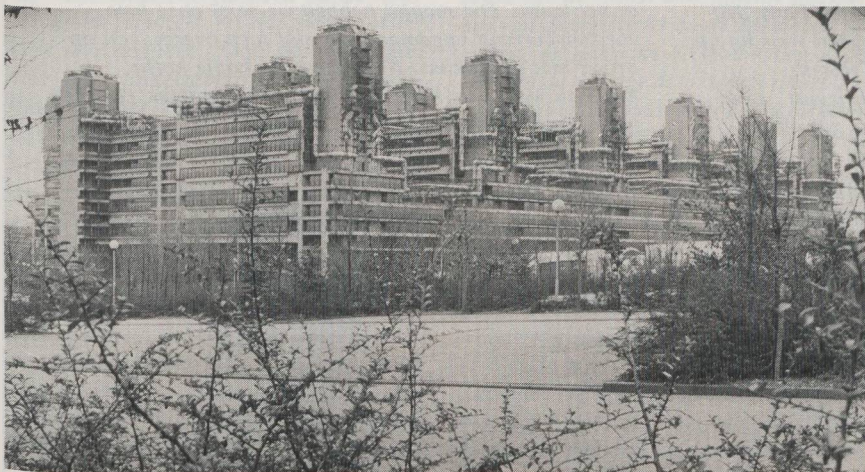
Operaties

Bij verdeling is voor een aantal operaties bv. de kans groot dat de frequentie per arts onverantwoord laag wordt. Tenslotte is bij een dunner worden van de spoeling de kans niet denkbeeldig dat artsen patiënten langer in het gezondheidszorg-

systeem gaan houden dan nodig is, door extra onderzoeken te laten verrichten, of patiënten nog eens door te verwijzen. Werkloos laten van de artsen is in feite vernietiging van geïnvesteerd kapitaal. De gemeenschap heeft nl. vrijwel de hele opleiding betaald en krijgt er niets voor terug. Een niet-praktiserende arts verliest zijn vaardigheid. Het zou best mogelijk zijn dat om die op peil te houden de werklozen in eigen tijd gaan 'klusen'. Dat lijkt ook geen aantrekkelijk perspectief.

Het in de hand houden van de aanwas van het artsenbestand door middel van bv. een beperking van de toelating tot de opleiding in één enkel land, heeft nauwelijks zin. In 1976 zijn EEG-richtlijnen opgesteld waardoor vrije vestiging van artsen mogelijk werd en onderling diploma's en certificaten werden erkend. Maatregelen in het ene land kunnen dus repercussies hebben voor het andere, of volledig hun doel missen. Kun je in Nederland niet studeren, dan ga je naar België en je meldt je weer in Nederland als je bent afgestudeerd.

Het congres richt de aandacht op de methoden en strategieën, die op nationaal en internationaal niveau gebruikt zouden kunnen worden om vraag en aanbod van artsen op elkaar af te stemmen.

Hoezeer de behoefte aan artsen en bedden tot voor kort nog werd overschat, illustreert de Medische Faculteit in Aken bijzonder monumentaal

Congres

Op donderdag 15 april begint het congres met een schets van het belang van de planning van mankracht. Vanuit verschillende hoeken wordt deze zaak belicht. Dr. W. Albada neemt de effectiviteit van internationale wetgeving en regelgeving onder de loupe. Mr. G.A. Wagner heeft het over de methoden die de industrie hanteert bij de planning van mankracht.

Dr. D.K. Ray van de Wereldgezondheidsorganisatie behandelt een theoretisch model voor deze planning. Prof. dr. A. Querido tenslotte bespreekt de relatie tussen het gezondheidszorgsysteem en de opleiding van werkers in de gezondheidszorg. Manpower planning is, aldus Querido, een van de belangrijkste instrumenten om vorm te geven aan de structuur van dit systeem en om de kosten te beheersen.

In een volgend congresonderdeel wordt door sprekers uit verschillende landen van Europa de situatie in hun land op het gebied van planning van mankracht uiteengezet.

Het derde deel behandelt de methoden en strategieën van manpower planning. Daarin wordt het (eerder besproken) theoretische model toegepast op de actuele en de toekomstige situatie in de verschillende Europese landen, en worden de gevolgen voor de opleidingen besproken.

Overheid

Op vrijdag 16 april wordt de rol van de overheid in drie verschillende structuren belicht (Oost-Europa, Zweden en Canada). Daarna wordt verder gewerkt in workshops. Daarin komen vijf verschillende topics aan de orde, per workshop één. De onderwerpen zijn de definitie van de vraag, de ontwikkeling van een gezondheidszorgsysteem, de ontwikkeling van een opleidingssysteem, de relatie tussen die twee systemen, en de carrièreplanning van het individu als onderdeel van het proces van manpower planning.

Aan het symposium kan worden deelgenomen door rijksoverheidsambtenaren en vertegenwoordigers van organisaties in de gezondheidszorg, door belangstellenden en belanghebbenden, met name artsen, maar ook door allen die bv. door studie of hun werk-omgeving geïnteresseerd zijn kennis te nemen van ontwikkelingen in de gezondheidszorg.

Degenen van de RL die willen deelnemen kunnen zich aanmelden bij mevr. Mr. E. de Groot, ZA afd. Heelkunde, tel. 862353.

Dienst Voorlichting

Janneke Leunissen-Rooseboom

'Sociale Gezondheidkunde verder uitbreiden'

De studierichting Sociale Gezondheidkunde moet het begrip sociale gezondheidkunde verder uitwerken, liefst door het in samenwerking met de medische faculteit te verbreden tot het hele gebied van gezondheid en gezondheidszorg.

Zo wordt een richtinggevend principe voor de sociale gezondheidkunde ontwikkeld dat overeenkomt met dat voor de Medische Faculteit.

Dat is de belangrijkste aanbeveling van de External Review Committee, die van 10 tot 12 maart de studierichting Sociale Gezondheidkunde aan een eerste evaluatieonderzoek heeft onderworpen. De ERC heeft de sterke en zwakke punten van de huidige situatie onder de loupe genomen en op grond daarvan een aantal aanbevelingen geformuleerd. De studierichting heeft overigens de toets der kritiek goed doorstaan.

J. Blanpain, voorzitter van de ERC, liet zich na afloop van de conferentie lovend uit over de inzet en ernst waarmee de le-

den van zijn commissie zich van hun taak hebben gekweten. 'Voor dit soort mensen, met allen drukke bezigheden, is het ongelooflijk dat niemand zich heeft laten opbellen of zelf zo nu en dan eens is weggelopen om ander werk te regelen. Twee en een halve dag heeft iedereen intensief meegedaan. Aan het ontbijt zaten we al te werken'. De commissie heeft met allerlei vertegenwoordigers van de studierichting gesproken. Het contact dat op de eerste dag heeft plaatsgevonden met de studenten heeft veel indruk gemaakt. In de slotverklaring wordt daarvan gewag gemaakt. De studenten hadden zich zeer serieus op de gesprekken met commissieleden voorbereid.

Eensgezind

Blanpain memoreert ook het bijzondere feit dat er geen minderheidsstandpunt in de slotverklaring is terechtgekomen. Men was vóór het opstellen ervan tot de overeenstemming gekomen dat afwijkende visies vermeld zouden worden. De

commissie is dus werkelijk eensgezind in haar visie op de situatie in Maastricht. Hans Philipsen over de eerste zitting van de ERC: 'Heel nieuwe dingen zijn er niet naar voren gekomen. Van de zwaktepunten waren wij ons al bewust. Wel is er een aantal accenten gelegd en zijn ons voor een paar punten de ogen geopend. Minstens zo belangrijk als het rapport van de commissie is het feit dat we de kans hebben gekregen lang en intensief met buitenstaanders van gedachten te wisselen. Dat helpt ons ook zelf verder'. Blanpain: 'De genoemde sterke en zwakke punten zijn natuurlijk relatief, ze zijn gerelateerd aan de opleiding hier. Ga je de opzet van Maastricht vergelijken met dergelijke programma's in Europa, dan zou er weer een ander verhaal uitkomen. Die andere zijn nl. allemaal sterk inputgericht, over hun eindproduct zijn ze heel vaag. Hier in Maastricht probeert men juist zich duidelijk op dat eindproduct te richten'. Blanpain is overigens van mening dat niet veel medewerkers van programma's van bestaande faculteiten — los van de evaluatieplicht die in het Maastrichtse geval speelt — de moed zouden hebben zich zo kwetsbaar op te stellen als sociale gezondheidkunde doet.

Dienst Voorlichting
J.L.-R

Beursleed

Het is zaterdagochtend 7 uur wanneer ik wakker schrik van de dichtslaande buitendeur. Fons, mijn huisgenoot en derde-jaars medicijnen, gaat naar zijn werk. Hij heeft een paar, voor studenten, dure hobbies: een pilsje drinken, boeken en LP's kopen. Fons is net als ik beursstudent en kan deze hobbies niet financieren zonder er wat bij te verdienen. Wanneer ik me lekker omdraai in mijn warme bed, — ik heb nog wat geld over van wat ik verdiend heb voordat ik weer met studeren begon en hoef dus nog niet te gaan bijverdienen — denk ik aan die arme Fons. Hij moet een fietstocht van drie kwartier afleggen voor hij op zijn werk is. Fons werkt zaterdags in het Rooms-Katholieke Verpleegtehuis 'Jezus ter Hemelvaart', even voorbij Tongeren in België. Het heeft geen zin om in Nederland te gaan werken, want dan moet je de helft toch weer inleveren. Fons' werk bestaat uit het wassen van lijken, een niet zo'n leuk baantje, maar het betaalt goed. (De één zijn dood . . .) Hij krijgt voor elk schoon lijk 1000 B.F. Als hij een goede dag heeft wast Fons wel vier lijken, dus tel uit je winst!

Eén van de eerste keren dat hij geweest was, kwam hij lijkwit thuis. Het lijk waarmee hij bezig was begon te boeren toen hij met de borst bezig was. Hij heeft wel eens gevraagd of ik het niet een keertje van hem kon overnemen, maar ik heb er geen trek in.

Om elf uur wordt ik weer gewekt door Fons die dan thuis komt. Uit zijn gemor kan ik opmaken dat het een schrale oogst is geweest deze keer. Wanneer we samen koffie drinken vertelt hij dat er maar één lijk op hem lag te wachten. Hij hoopt dat het niet weer zo'n komkommer-tijd wordt als begin januari toen er niet veel te wassen viel en de studentenadministratie tot overmaat van ramp vergeten had alle inschrijvingsbewijzen naar Groningen te sturen. Er kwam toen helemaal geen geld in het laatje. Die maand hebben we eerst onze hele voedselvoorraad opgemaakt en zijn toen overgegaan op brood met pindakaas. Na het laatste kopje koffie kwamen we tot de konklusie dat er nu eindelijk eens een goeie studiefinanciering moet komen!

Jaap Toet

8399 55287 0 02

RL subsidieert Stichting

Tevredenheid heerst over Gezondheidswinkel

Stond enkele weken geleden het licht op de Gezondheidswinkel in Gulpen, nu wordt de Gezondheidswinkel in Maastricht nog eens voor het voetlicht gehaald. Deze heeft al een hele geschiedenis achter zich, en voor diegenen die daar niet mee op de hoogte zijn, is het goed deze in het kort nog even weer te geven.

In 1978 al werd er aan onze RL gediscussieerd over de oprichting van een Wetenschapswinkel, en ongeveer op het zelfde tijdstip werd op het Stedelijk Instituut voor Sociaal Werk van de gemeente Maastricht gepraat over buurtgerichte en gezondheidsvoorlichtende activiteiten. Deze beide groepen hebben elkaar op een gegeven moment gevonden in de oprichting van een winkelachtig voorlichtingscentrum die beide doelstellingen in zich verenigde, een en ander naar het voorbeeld van andere medicijnwinkels zoals in Groningen, hoewel er wel duidelijke verschillen in benadering waren.

Men startte in Maastricht met een winkel in Oostermaas, maar na enkele jaren moesten de winkeliers toch enkele teleurstellingen verwerken: men kreeg nauwelijks aansluiting bij de buurt, ook al omdat er van de winkeliers zelf, niemand woonde, en de motivatie van het eerste begin begon te tanen.

In het begin van 1981 zag de situatie er tamelijk somber uit, er waren nog maar vier winkeliers over, men moest weg uit de winkel in de Frankenstraat en men twijfelde eraan of men wel op de goede weg zat. Na de verhuizing naar de Grote Gracht is men met een nieuwe wervingscampagne gestart om wat meer continuïteit in de bemanning te krijgen. *'De samenstelling is heel opmerkelijk'*, zegt Hans Berg, een van de oudgedienden, *'de helft medische faculteit en de helft algemene faculteit, en dat werkt tot ieders tevredenheid'*. Ook de organisatie van het winkelgebeuren is gestroomlijnd; vroeger was er een aparte coördinatiecommissie die alle administratieve besommeringen op zich nam en de groep van winkeliers, die zich op een gegeven moment geconfronteerd zag met besluiten waarop ze weinig invloed had kunnen uitoefenen. Dat leidde tot onvrede en nu werkt de gezondheidswinkel met zogenaamde *deelklusgroepen* die allemaal één aspect van de organisatie op zich nemen, en regelmatig overleg plegen. Ook heeft er inmiddels een wisseling in het bestuur plaatsgehad waardoor alle belanghebbenden nu in het bestuur zijn vertegenwoordigd, de winkeliers, de klanten, welzijnswerkers, de Rijksuni-

versiteit en zelfs een voorlichtingsman van Ziekenhuis Annadal. De stichting Gezondheidswinkel wordt volledig door de RL gesubsidieerd en dat is ook een van de redenen dat zij zich aan de universiteit wil presenteren om eens te laten zien wat er met de centen gedaan wordt. Het eigenlijke werk valt in twee delen uiteen, 'de winkeldienst' en het 'geven van gezondheidsvoorlichting aan groepen'. *We maken daarbij dankbaar gebruik van de elkaar aanvullende disciplines van de medische en de Algemene faculteit, en naast de KOKO-kroeg is dit een van de weinige activiteiten waarbij er een uitwisseling tussen de beide faculteiten is*, stelt Jaap Toet, die zelf AF-er is. De klanten van de winkel komen meestal met een entree-vraag over geneesmiddelen, maar vaak blijkt dat de mensen meer behoefte hebben aan een soort psychosociaal gesprek. Door een gesprek probeert de winkelier eerst het vertrouwen te winnen van de klant en dan wordt er met de klant samen gezocht naar een antwoord op zijn vraag. De winkel werkt ook als wegwijzer, naar allerlei gezondheidszorg-instellingen en probeert een antwoord te geven op de vraag waar iemand voor een alternatieve genezer terecht kan.

Heel plezierig vinden de winkeliers ook de voorlichtende kant van het werk; ze hebben leuke contacten met groepen gezinsverzorgsters uit Kerkrade die op hun terugkomdag van gedachten wisselen over algemene problemen die ze in hun werk tegen komen. Verder verlenen ze medewerking aan allerlei praatgroepen en belangengroepen. Zo is een groepje moeders onder leiding van een van de winkeliers heel praktisch aan de gang

gegaan met het coeliakie-probleem stofwisselingsziekte door gezamenlijk te koken en recepten uit te wisselen. Na verloop van tijd kan zo'n groepje dan op eigen benen staan. Het is duidelijk dat de winkeliers niet pretenderen zelf de deskundigen zijn, maar dat het er om gaat de eigen verantwoordelijkheid van de mensen te stimuleren. De winkeliers worden zelf ook door een groep deskundigen ondersteund in hun werk, en nieuwe winkeliers worden met rollenspelen op hun taak voorbereid.

Het is gebleken dat de gezondheidswinkel in Maastricht ook in den lande enige bekendheid heeft. Onlangs is door vier studenten van de Algemene Faculteit onderzoek uitgevoerd naar het reilen en zeilen van de gezondheidswinkels in Nederland, en uit het verslag van dat onderzoek blijkt dat Maastricht duidelijk boven het gemiddelde functioneert. Vanuit Rotterdam heeft men al interesse getoond voor het lopen van stages in de Maastrichtse winkel. Volgens Brigitte Frenken, zelf ook winkelier, toont dat aan dat een gezondheidswinkel terecht als een onderwijsmiddel gezien kan worden waar je een stuk praktijkervaring op kunt doen dat goed aansluit bij je studie.

K.R.

Verwachtingen onderzocht

Afgestudeerden positief over mogelijkheden van Maastrichtse onderwijssysteem

8

Het medisch onderwijssysteem van de RL wordt te pas en te onpas aangehaald als een ideaal model. Het systeem gaat ervan uit dat studenten zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun studie. Het onderwijs is erop gericht studenten in zes jaar tijd te oefenen in het probleemoplossen, naast natuurlijk het verwerven van medisch kennis en vaardigheden. Kennisoverdracht in de vorm van hoorkolleges is vervangen door een thematische opbouw van de leerstof, in zogeheten 'blokken'. Op gezette tijden werken studenten in groepen samen aan de hand van voorgelegde problemen.

In de basisfilosofie (1972) staat uitdrukkelijk vermeld dat deze 'afwijkende' onderwijsbenadering een ander soort basisarts moet opleveren. Inmiddels hebben twee lichtingen Maastrichtse studenten hun bul in ontvangst genomen. De kardinale vraag is echter nog steeds niet beantwoord: 'Verschilt een Maastrichtse arts inderdaad van zijn elders afgestudeerde collega?'

Medewerkers van de medische faculteit en hier afgestudeerde artsen verwachten dat Maastrichtse basisartsen 'het in de praktijk goed zullen doen en zich zullen redden'. De ondervraagden in het onderzoek zijn positief gestemd over de effecten van het onderwijssysteem.

Tot die konklusie komen Mirjam Sprooten (24) en Erik de Graaff (30) van de capaciteitsgroep Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch in hun pas verschenen onderzoeksrapport: 'Een inventarisatie van verwachte effecten van het medisch onderwijs aan de Rijksuniversiteit Limburg', dat is uitgebracht in het kader van het project 'Follow-up basisartsen'.

In hun rapport doen Mirjam en Erik verslag van interviews met zestien fakultaire

medewerkers en achttien oud-studenten (met zes jaar studie-ervaring in Maastricht). De interviews zijn afgenomen door Wip Bakx en leden van de projectgroep. (Het feit dat leden van de projectgroep participeren aan concrete onderzoeksactiviteiten, duidt erop dat de breed samengestelde projectgroep niet alleen als klankbord fungeert). Ze hebben medewerkers en studenten gevraagd welk effect ze van het Maastrichtse onderwijssysteem verwachten. Ook hebben ze de betrokkenen gevraagd wat kenmerkend is aan het onderwijs. In totaal deden deze 34 personen 845 uitspraken; gemiddeld 22 per medewerker en 27 per student. De onderzoekers hebben deze uitspraken later gerubriceerd.

Opvallend

Eén van de meest opvallende gegevens in het rapport is een verschil van inschatting tussen medewerkers en studenten. Studenten oordelen positief over de vorm van het onderwijs (de blokboeken, de onderwijsgroepen, de toetsen) en zijn minder te spreken over de inhoud ervan. Medewerkers daarentegen oordelen negatiever over de onderwijsvorm en vinden de inhoud van het onderwijs beter dan studenten. Een verklaring voor dit verschil tussen medewerkers en studenten is er (nog) niet. Je zou kunnen vermoeden dat de vorm van het onderwijs studenten zo sterk aanspreekt dat ze het systeem wel effectief moeten vinden. Een citaat op pagina 20: 'Een student met een kritische instelling is immers in staat tekortkomingen in het onderwijs te onderkennen en door zelfstudie aan te vullen'.

Medewerkers durven misschien geen al te negatief oordeel te vellen om toch in het systeem te kunnen blijven geloven. Wellicht schrikken ze ook terug voor de consequenties van een vernietigend oordeel. Duidelijk is wel dat het enthousiasme bij medewerkers over de onderwijsvorm tanend is.

Met hun rapport maken Erik en Mirjam een eerste begin met een onderzoek naar het effect van het onderwijssysteem. Op zich is het heel merkwaardig dat de Medische Faculteit pas nu zoiets doet. (In 1980 studeerde de eerste arts af). Riet Drop, voorzitter van de capaciteitsgroep Medische Sociologie, weet er als 'nestor' van het evaluatie-onderzoek meer van: 'Als ik in oktober 1980 geen boze brief gestuurd had naar het Fakulteitsbestuur, was die evaluatie er misschien nu nog niet geweest'. (Als lid van de fakulteitsraad had Riet zich al een tijd geërgerd aan het feit dat niemand het initiatief nam tot een onderzoek naar afgestudeerde basisartsen, naar hun beroepsloopbaan en naar hun professioneel functioneren. Konstruktief als altijd deed Riet met haar brief maar gelijk een concreet voorstel voor een onderzoek-project).

Aan het onderzoek van Mirjam en Erik mag je nog geen vergaande konklusies verbinden. Erik: 'Je moet dit rapport zien als een vooronderzoek om daarna tot een goede evaluatie te komen van het onderwijssysteem. Wij hebben alleen nog maar enkele mensen gevraagd hun verwachtingen van dit systeem kenbaar te maken. Je moet namelijk eerst duidelijk hebben wat de doelstellingen van dit onderwijssysteem zijn voordat je kunt evalueren'.

Kinderziekten

Mirjam, zelf in 1981 op de RL afgestudeerd als basisarts: 'Hoewel ik tevreden ben over het hier genoten onderwijs, is er nog steeds geen bewijs geleverd dat het onderwijssysteem goed is. Elders afgestudeerden hebben in elk geval de zekerheid dat hun fakulteit al jarenlang artsen aflevert. Voor ons geldt dat niet. De eerste lichting basisartsen, die van 1980, heeft alle kinderziekten van het systeem meegemaakt en ook mijn lichting is daar volop mee gekonfronteerd'. Om die reden verwacht Mirjam — net als sommige geïnterviewden — dat de individuele verschillen tussen de afgestudeerden van 1980 en 1981 groot zijn.

Geïnterviewde studenten oordelen positief over hun kennisniveau. Ze signaleren wel lacunes, maar dragen daarentegen geen ballast aan kennis mee. Een medewerker zei het zo: 'Weten waarom je het nodig hebt, leidt tot effectiever kennis opdoen; de kans dat de kennis aanwezig blijft, is veel groter'. (p. 20).

Blauwdruk

Het Maastrichtse onderwijs brengt onzekerheid mee. Enkele geïnterviewde medewerkers hebben er moeite mee dat niet vastligt wat een basisarts is en wat hij precies in zijn kennispakket moet hebben. Er zou eigenlijk een soort blauwdruk van kennisdoelstellingen nodig zijn — al druist dat falikant in tegen het principe van probleemgeoriënteerd onderwijs en zelfwerkzaamheid. Volgens Mirjam bestaat er bij studenten — zeker in het begin van hun studie — behoefte aan duidelijker richtlijnen. Zij weet te vertellen dat er studenten zijn die aan de hand van de 'Gegenstandskatalog' studeren (Een Duits standaardwerk waarin uitvoerig vermeld staat wat een arts allemaal weten moet).

Kennis

Een nadeel van het huidige onderwijssysteem is dat bij studenten door middel van voortgangstoetsen alleen kennis getoetst wordt, terwijl in de basisfilosofie de nadruk ligt op vaardigheden en attitudes. Pagina 17 van het rapport: 'Hoezeer de meningen van studenten en medewerkers ook uiteenlopen, duidelijk is dat zij allen praten over kennisevaluatie, omdat vaardigheden, attitudes en medische competentie (nog) niet geëvalueerd worden'.

Uit het onderzoek blijkt dat studenten en medewerkers uitgesproken positieve verwachtingen hebben over de vaardigheidstrainingen binnen het 'skillslab'. Over de sociale vaardigheden en het pro-

bleemoplossend vermogen van de basisartsen lijkt iedereen tevreden. Ook verwachten de ondervraagden dat Maastrichtse artsen handig omgaan met literatuur, systematisch werken en blijven studeren om nieuwe kennis op te doen en hiaten op te vullen.

Studenten zijn van mening dat de RL de attitude-ontwikkeling meer dan andere universiteiten benadrukt. Desondanks vinden ze dat het onderwijs en de begeleiding op dat terrein niet uit de verf komt. Wel verwachten ze dat een Maastrichtse arts een goede relatie met zijn patiënten zal hebben. En over zijn samenwerkingsbereidheid zei één student in tegenstelling tot alle anderen: 'Ik denk dat veel mensen zelfstandig zullen gaan werken. Samenwerken vinden ze zo gewoon dat ze de voordelen niet meer zien.' (p. 13).

zijn met betrekking tot het 'eindproduct'. (Er is goede hoop dat die fakulteiten aan het onderzoek zullen meewerken).

Vervolgens zal het eigenlijke onderzoek starten. Het zal gedane uitspraken aan de werkelijkheid toetsen door Maastrichtse basisartsen op een reeks aspecten te vergelijken met elders afgestudeerde artsen. Dan zal het moment aangebroken zijn waarop met recht gezegd kan worden of de Maastrichtse medische fakulteit andere artsen opleidt. De bedoeling van het onderzoek is drie lichtingen studenten, te beginnen met die van 1982, te volgen.

Antwoord

Inmiddels is per 1 februari jl. een fulltime onderzoeker aangetrokken in de persoon van Gerry Post (29), een Gro-

Gerry Post, Mirjam Sprooten en Erik de Graaff

Diversiteit

Het rapport, als nummer 14 verschenen in de reeks 'Onderzoek van Onderwijs', levert een verscheidenheid aan verwachtingen op van het Maastrichtse medisch onderwijs. Terecht signaleren de schrijvers dat hun onderzoeksgroep (van 34 personen) niet representatief is dat je de conclusies niet mag veralgemenen. Dat laatste is pas geoorloofd als het tweede vooronderzoek is afgerond. Dat onderzoek zal onder een representatief aantal medewerkers verwachtingen, die nu naar voren zijn gekomen, op zijn algemene geldigheid voor de Medische Fakulteit nagaan. Ook bij medewerkers van andere medische fakulteiten zal worden onderzocht wat hun verwachtingen

ningse psycholoog. Hij zal het vervolg op dit eerste verwachtingenonderzoek voor zijn rekening nemen. Uit het vooronderzoek komt in elk geval een grote betrokkenheid naar voren bij het onderwijssysteem van zowel medewerkers als oudstudenten. Een uitspraak van een medewerker op pagina 18 van het rapport: 'Ik hoop dat we in staat zullen zijn met ons onderwijssysteem antwoord te geven op de vraag wat voor arts wij nodig hebben in de gezondheidszorg. Ik denk dat we met de arts die wij nu hebben alleen maar verzieken. We hebben een arts nodig die niet verziekend zal zijn'.

Ton Hameleers

PHO officieel van start met 'Toegankelijkheid ziekenhuis'

Bouwkundigen, artsen, directieleden van ziekenhuizen en gedragswetenschappers komen van 1 tot 3 april in Epen bijeen om zich te beraden over de relatie tussen architectuur en gezondheidszorgvoorzieningen. Dat gebeurt tijdens het seminar: 'De toegankelijkheid van het ziekenhuis', georganiseerd door het Post-Hoger Onderwijs (PHO) van de Algemene Faculteit.

Toegankelijkheid ziekenhuis

De cursus 'De toegankelijkheid van het ziekenhuis' wordt op drie achtereenvolgende dagen gehouden. Na vijf weken is er nog een 'terugkomdag'. Er staan drie thema's op het programma: 'Het ziekenhuis in de stad', 'Opname in ziekenhuis, Opvang patiënt en familie' en 'Toegankelijkheid en ontoegankelijkheid van het ziekenhuis voor de klinische patiënt en zijn familie'. Rond deze thema's zullen sprekers een inleiding houden.

Huiswerk

Het is de bedoeling dat de deelnemers in kleine groepen één vooraf gekozen thema uitwerken en in de groepszittingen aan concrete opdrachten werken. Bovendien krijgen de deelnemers op 3 april een huiswerk-opdracht mee die op de 'terugkomdag' van 8 mei besproken wordt. Cursusleider is dr. A. Thiadens, wetenschappelijk hoofdmedewerker aan het Instituut voor Ziekenhuis Wetenschappen van de Universiteit van Amsterdam. 'Deze cursus spreekt vooral mensen aan die direct met beleid en bouwen te maken hebben. Aan de orde komen zaken als de ligging van het ziekenhuis in de woongemeenschap en de gang die je als patiënt maakt bij opname in een ziekenhuis. Over de toegankelijkheid bestaan twee verschillende opvattingen: de zaak helemaal opengooien of een meer gesloten geheel vooral gericht op privacy van patiënten en doelmatige verpleegtechnische voorzieningen. Actueel is de humanisering van de gezondheidszorg, mensen moeten zich thuis kunnen voelen in een ziekenhuis, maar er bestaan wat dat betreft allerlei visies. 'Architecten en de ziekenhuiswereld staan voor de vraag hoe de veranderende opvattingen vorm te geven bij nieuwbouw, verbouw en herinrichting', aldus de coördinator mevrouw Fransje Hein.

De vraag of de keuze van het gekozen thema samenhangt met de huidige plannen voor de bouw van een nieuw academisch ziekenhuis in Maastricht wordt

ontkennend beantwoord. Secretaris van de AF, Leunissen: 'Het initiatief kwam van architectenbureau Swinkels-Salemans. Bij gelegenheid van het 50-jarig jubileum van dat bureau in 1978 is de Stichting Wetenschappelijk Onderwijs Limburg (SWOL) in de gelegenheid gesteld om op het terrein van architectuur en gezondheidszorg een studiebijeenkomst te organiseren. De SWOL is met dat aanbod naar de RL gekomen, maar toen bestond er intern nog geen mogelijkheid om het ergens in te passen'.

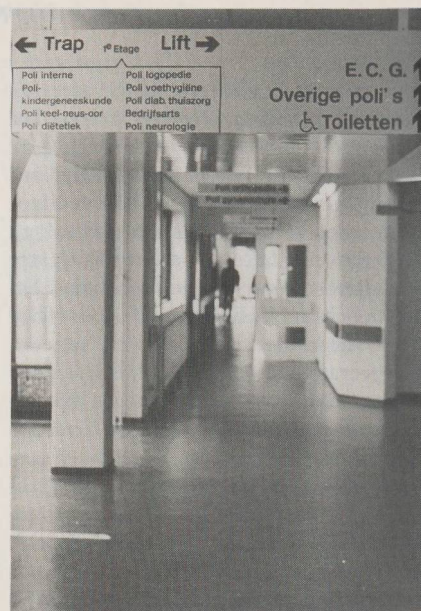
Het PHO van de AF heeft momenteel 4 cursussen in voorbereiding. Voor verpleegkundigen en mensen in de paramedische hoek is er een cursus 'Methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek'. In samenwerking met de Hogere Hotelschool in Maastricht en de Hogere School voor Verpleegkundigen in Nijmegen wordt gewerkt aan een cursus 'Management Patiëntgerichte zorg'. Verder werkt men samen met het Centrum voor Ziekenhuiswetenschappen te Leuven aan de opzet van studiedagen 'Wetenschappelijk onderzoek voor verpleegkundige praktijk'.

Op 16 en 17 september a.s. is de studiefaculteit 'Anorexia Nervosa' gepland, een cursus over eetstoornissen.

Daarnaast gaat op 16 april een vierdaagse post-academische cursus (pao) Nederlands Recht van Start: 'Straf/procesrecht'. Deze cursus richt zich op medewerkers van de advocatenkantoren in en om Maastricht.

PHO is dienstverlening

Het PHO heeft een dienstverlenende functie: mensen uit de praktijk in de gelegenheid stellen in korte tijd hun kennis en vaardigheden bij te spijkeren. Na al vier PHO-cursussen te hebben georganiseerd, heeft de AF nu een professionele opzet. Als coördinator is mevrouw Fransje Hein aangetrokken: 'In de praktijk stuiten mensen vaak op problemen die de behoefte doen ontstaan aan bijscholing. Wij proberen die signalen op te

vragen en zoeken vervolgens naar mensen die op het betreffende gebied een cursus kunnen opzetten met het doel om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen in de praktijk en de deelnemers weer enigszins bij te spijkeren op wetenschappelijk gebied.'

De vier vorige PHO-cursussen, 'een soort proefcursussen', hadden als thema's: 'Arbeidsomstandigheden en gezondheid', 'Gezondheidsvoorlichting en '-voeding', 'Beleid en beheer van gezondheidszorgvoorzieningen' en 'Inleiding verpleegkundig onderzoek'.

Leunissen vertelt dat deze cursussen waren opgezet naar het voorbeeld van het probleemgestuurd onderwijssysteem van de Medische Faculteit. 'Maar achteraf is gebleken dat die opzet — twaalf weken lang in de middag en avonden — niet erg geschikt is voor mensen met een dagtaak.

Op de eerste plaats zijn deze al zeer goed bekend met de problemen uit de praktijk en op de tweede plaats willen ze in zo kort mogelijke tijd kennis opdoen. Bovendien was er in die opzet nauwelijks gelegenheid voor de cursisten om onderling ervaringen uit te wisselen, iets waar enorme behoefte aan bestaat. Daarom is nu gekozen voor een cursusprogramma waarmee de cursisten in een afgesloten periode van één of meer dagen geconcentreerd bezig kunnen zijn.

Initiatieven voor cursussen zijn welkom bij de coördinator. Toegankelijk via toestel 234 of 232.

Dienst Voorlichting
Ton Brouns

Energieverbruik daalt, prijs stijgt

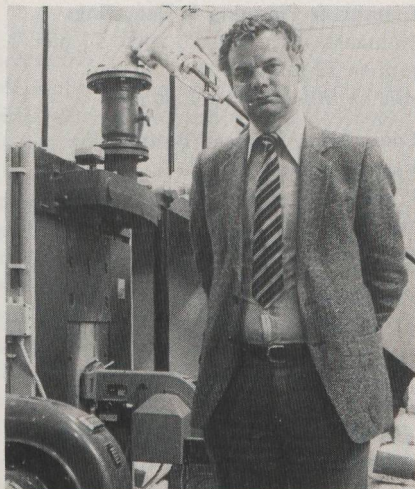
De Rijksuniversiteit Limburg moet ook in de toekomst uiterst waakzaam met haar energieverbruik zijn. Ontmoedigende omstandigheid daarbij is, dat de inmiddels bereikte reële bezuinigingen op het verbruik meer dan teniet worden gedaan door de scherpe stijging van de prijzen.

Dat blijft met eentonige regelmaat de boodschap van opeenvolgende rapporten van de commissie die zich met onderzoek naar energiegebruik in de RL bezighoudt.

Sjef Bouwens van de Dienst Financiële Zaken besteedt een niet onaanzienlijk deel van zijn tijd aan het werk voor deze commissie. In de periode 1978 tot 1981 is het oliegebruik in het Hoofdgebouw met 20% gedaald. De kosten zijn in die tijd met niet minder dan 261% gestegen, rekent hij ons voor. Voor 1982 is begroot dat de energielasten met 27% stijgen ten opzichte van 1981: van f 1.262.000, — naar f 1.604.000, —. Deze meeruitgave moet uit de gewone exploitatie opgevangen worden, want het ministerie geeft bij de toewijzing van middelen geen prijscompensatie, ook niet voor de energielasten. Met andere woorden: wat aan energie wordt uitgegeven — en dat zal volgend jaar weer veel meer zijn dan voorheen — moet elders gekort worden. Het is met energiebesparen als met vermageren: de eerste kilo's gaan makkelijk, daarna moet elk onsje zwaar bevochten worden. Na de besparingen op energie die de RL intussen bereikt heeft zal verdere bezuiniging grotere inspanning vergen, terwijl de resultaten minder spectaculair zullen zijn. Vaak zal het zelfs moeite gaan kosten de bereikte resultaten te behouden, denkt Bouwens.

Konkrete gegevens

Gas BMC: na belangrijke dalingen per graaddag tussen 1978 en 1981 is nu lich-

Sjef Bouwens in de stookkelder

te stijging opgetreden ten gevolge van het geheel in bedrijf nemen van de luchtbehandelingsinstallatie in de tweede uitbreiding. Het absolute gasverbruik per m² vloeroppervlakte heeft het laagste punt bereikt sinds 1978. Dit is het gevolg van gunstige weersomstandigheden in 1981, maar ook van getroffen besparende maatregelen en van meer energiebewust gedrag van de gebruikers.

Olie Hoofdgebouw: de daling van het oliegebruik in het hoofdgebouw die al in 1978 was ingezet is in 1981 doorgegaan. Het absolute gebruik in 1981 daalde t.o.v. 1980 met meer dan 15.000 liter. De prijs steeg echter met meer dan f 22.000, —. Zonder bezuinigingen sinds 1978 zou de prijs echter nog zo'n f 45.000, — hoger hebben gelegen.

Electra BMC: in 1981 is, na daling per m² in vorige jaren, weer stijging opgetreden ten gevolge van het geheel in bedrijf nemen van de tweede uitbreiding. In het BMC wordt 2/3 van de afgenomen stroom gebruikt voor de apparatuur.

Electra Hoofdgebouw: ook in het Hoofdgebouw is het elektriciteitsgebruik in 1981 licht gestegen (ongeveer 4,5%), vooral door het in gebruik nemen van de restauratieve voorzieningen. Ook het intensiever gebruik per m² speelt een rol.

Maatregelen

Een aantal besparende maatregelen is al doorgevoerd of is in voorbereiding. Met het ministerie wordt overlegd over besparingsbevorderende investeringen voor de verwarmingsinstallaties van het Hoofdgebouw. Evenals verleden jaar zullen de CV-verwarmingsinstallaties in de zomermaanden geheel worden uitgeschakeld. De temperatuur voor de werkruimten is op 2° lager ingesteld. Dat zal worden voortgezet. Bij vervanging van TL-buizen zullen energiebesparende typen worden gebruikt. Ook het onderzoek naar het verlichtingsnivo kan in de werkruimten worden voortgezet.

Energiebewust

Volgens Bouwens zijn daarmee de structurele mogelijkheden tot besparing wel ongeveer uitgeput. Verder moet het komen van een energiebewust gedrag van

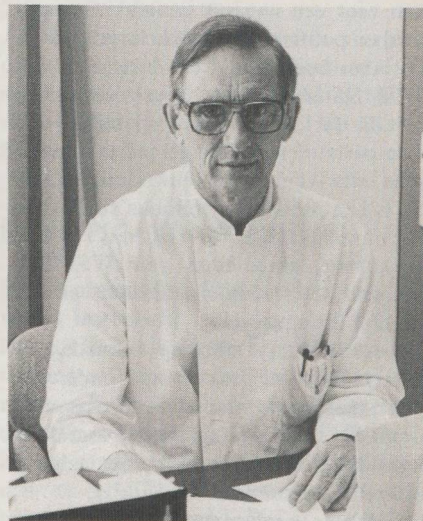
medewerkers en studenten. Iedereen zal zich voortdurend moeten afvragen of de energie die hij gebruikt werkelijk nodig is om het gewenste doel te bereiken. Kan het niet met minder? Kan het niet zonder? Ook in de zomermaanden is energie te besparen. Verwarming aan en ramen open, TL aan bij volle zon zijn voorbeelden van verspilling die makkelijk te vermijden zijn.

Je zou kunnen zeggen: als je Bouwens in deze kou laat, ziet het er voor de RL donker uit.

Dienst Voorlichting J.O.

'Psycho-sociale aspecten bij orthopaedie betrekken'

In de aula van de RL hield prof. dr. A.J. van der Linden op vrijdag 19 maart zijn inaugurele rede, waarin hij de kracht en de minder ontwikkelde kanten van de huidige stand van zaken in de orthopaedie belichtte.

prof. dr. A. van der Linden

De hoogleraar legde er echter de nadruk op dat vooral op het biomechanische vlak, met betrekking tot de kunstgewrichten een spectaculaire ontwikkeling heeft plaats gehad. Met name met het kunstmatige heupgewricht zijn successen behaald. Ook op het gebied van scoliose, een ernstige verkromming van de wervelkolom is vooruitgang geboekt met behulp van inwendige metalen middelen.

Prof. Van der Linden vindt wel dat bescheidenheid op zijn plaats is, nu de oorzaak van een groot aantal aandoeningen nog onbekend is. 'Basisresearch is daarom onmisbaar voor de orthopaedie,' zo zei hij, erop wijzend dat naast de biologische en mechanische aspecten, ook de psycho-sociale van belang zijn. Als voorbeeld noemde hij de lage rugpijn. Volgens de hoogleraar is er in dat verband grote behoefte aan ondersteuning van een klinisch psycholoog.

Algemeen

Wemos - Maastricht opgericht De buik vol of de mond vol van de Derde Wereld?

De ontwikkelingsproblematiek mag zich verheugen in een vrij grote belangstelling van RL-studenten. September j.l. zijn een viertal studiegroepen opgericht, waarin zowel studenten van de medische als van de algemene fakulteit problemen van ontwikkelingslanden bestuderen. Het keuzeblok 'Community Health in ontwikkelingslanden', begeleid door Pim van Arkel, trekt al enkele jaren veel studenten.

Deze belangstelling voor ontwikkelingsproblematiek bleek ook in november j.l., toen ruim veertig studenten en medewerkers van de RL naar Amsterdam trokken voor een congres getiteld 'Gezondheid en politiek in ontwikkelingslanden'. Dit alles heeft geleid tot oprichting van WEMOS-Maastricht, een werkgroep met als doel: het aan de kaak stellen van wantoestanden op het gebied van medische ontwikkelingssamenwerking. Daarbij is een duidelijke politieke stellingname onvermijdelijk.

De eerste activiteiten van WEMOS-Maastricht zijn het organiseren van een tweetal lezingencycli.

De eerste cyclus start op woensdag 31 maart. Een vrij groot aantal onderwerpen staat gedurende deze cyclus centraal. De onderwerpen zullen vooral informatief belicht worden door telkens één of twee sprekers.

De tweede cyclus (september/oktober a.s.) zal heel anders van karakter zijn. Het accent zal dan komen te liggen op discussie en opinievorming. Centraal staan dan bepaalde controverse. Vóór en tegenstanders van bepaalde opvattingen komen dan aan één tafel. De voorbereidingen voor de tweede cyclus verkeren nog in het prille beginstadium, maar m.b.t. de eerste cyclus kan al het een en ander bekend gemaakt worden. De cyclus wordt georganiseerd door WEMOS-Maastricht in samenwerking met de culturele commissie van KOKO. Het programma omvat acht lezingen, waarvan sommige in de aula en anderen in de filmzaal zullen plaatsvinden.

Het programma ziet er als volgt uit (onder voorbehoud):

- 31 maart, aula: **Moeder- of poedermelk?**, door Jan Bouke Wybrandi van OSACI (Oecumenisch Studie- en Actiecentrum).
- 7 april, aula: **Leprabestrijding**, door

Jan Broekman (patholoog-anatoom in het Annadal-ziekenhuis).

— 21 april, filmzaal: **Ervaringen van een tropenarts**, door Hans de Bruyn (assistente-chirurg).

— 28 april, aula: **Wel of niet naar de tropen?**

Inhoud: deze lezing sluit aan bij de vorige en zal de weergave zijn van een onlangs in Medisch Contact gepubliceerd onderzoek naar opvattingen van tropenartsen over zin en nut van hun uitzending.

— 3 mei, filmzaal: **Interlandelijke adoptie**

— 19 mei: **Landbouw in de derde wereld**, door Ir. van Eynatten in de filmzaal.

— 26 mei, filmzaal: **Psychiatrie in derde wereld**, door Prof. dr. R. Giel.

— 2 juni, filmzaal: **De who**, door Prof. dr. Fred Vorst.

Peter Heuts, namens WEMOS-Maastricht

Lezing professor McFarlane.

Op 15 en 16 april a.s. zal professor baroness McFarlane of Llandaff, Hoofd van het Department of Nursing van de Universiteit van Manchester, Groot Britannië, een bezoek brengen aan de Algemene Faculteit van de Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht.

Op vrijdag 16 april a.s. zal zij een lezing houden over 'Nursing Research in the United Kingdom'.

Tijd: 15.00-16.30 uur.

Plaats: Foyer van het Staargebouw

Hendrik van Veldekeplein 25 Maastricht (nabij het Vrijthof).

De Capaciteitsgroep Verplegingswetenschappen van de R.L. nodigt bij deze verpleegkundigen en geïnteresseerden uit andere disciplines van harte uit tot het bijwonen van deze lezing.

Agenda Niet-Universitaire Geneeswijzen

Maandag 29 maart:

13.30 NUG-onderwijsgroepen

15.30 NUG-tutorenoverleg

16.00 NUG-onderwijsgroepen

Loc.: Koko-kroeg.

Dinsdag 30 maart:

11.45 NUG-kerngroep

Loc.: NSEM-kamer.

Dinsdag 6 april:

11.45 NUG-kerngroep

Loc.: NSEM-kamer.

19.30 NUG-lezing Iriscope

Loc.: Filmzaal, Hoofdgeb.

Dinsdag 13 april:

11.45 NUG-kerngroep

Loc.: NSEM-kamer.

Dinsdag 20 april:

11.45 NUG-kerngroep

Loc.: NSEM-kamer.

Maandag 26 april:

13.30 NUG-onderwijsgroepen

15.30 NUG-tutorenoverleg

16.00 GEEN NUG-onderwijsgroepen

Loc.: Koko-kroeg.

Dinsdag 27 april:

11.45 NUG-kerngroep

Loc.: NSEM-kamer.

Kind en ziekenhuis

In Maastricht is een plaatselijke afdeling opgericht van de landelijke vereniging 'Kind en Ziekenhuis'. Deze vereniging stelt zich ten doel het bevorderen van het welzijn van het kind vóór, tijdens en na een ziekenhuisopname. De Maastrichtse afdeling zal zich in eerste instantie vooral richten op voorlichting aan ouders en op voorlichtingsprojecten ten behoeve van peuter/kleuterspeelzalen, in samenwerking met de leidsters daarvan. De Maastrichtse afdeling van 'Kind en Ziekenhuis' zou graag in contact komen met studenten en medewerkers die denken inbreng te kunnen leveren bij het opzetten van hun programma's. Ook zouden zij voor hun eigen informatie en ontwikkeling graag in de gelegenheid gesteld worden, deel te nemen aan activiteiten op dit gebied die zich in de RL afspelen.

Contactpersoon is mw. G. van Mastrigt, Passementmakersdreef 30, Maastricht; tel. 043-76935.

Verdere inlichtingen bij Dienst Voorlichting.

Vergaderschema Universiteitsraad en -commissies maart-juli 1982

Universiteitsraad:

18 maart, 8 april, 29 april, dinsdag 18 mei, 10 juni en 1 juli.

Alle op donderdag om 19.30 uur.

Commissie Planning & Begroting:

16 maart, 30 maart, 20 april, 11 mei, 1 juni en 22 juni.

Alle op dinsdag om 12.30 uur.

Commissie Algemeen Bestuurlijke Vraagstukken:

17 maart, 31 maart, 21 april, 12 mei, 2 juni en 23 juni.

Alle op woensdag om 12.30 uur.

Commissie OW & MD:

11 maart, 25 maart, 15 april, 6 mei, 27 mei en 17 juni.

Alle op donderdag om 16.00 uur.

Commissie Studentenvoorzieningen:

23 maart, 20 april, 11 mei, 1 juni en 25 juni.

Alle op dinsdag om 16.00 uur.

Commissie Ruimtelijk Beleid:

11 maart, 25 maart, 22 april, 13 mei, 3 juni en 24 juni.

Alle op donderdag om 16.15 uur.

Commissie Personeelsbeleid:

Er zijn vooralsnog van deze commissie géén vergaderingen voorzien in afwachting van overleg tussen de voorzitter van de commissie en het Presidium over de taken en functies van de commissie.

Presidium:

's maandags om 16.00 uur.

Vertrouwenscommissie:

ad hoc afspraken.

Alle vergaderingen vinden plaats in het Hoofdgebouw, uitgezonderd de vergaderingen van de Commissie Planning & Begroting, die in het BMC, kamer 434, plaatsvinden.

De plaats van vergaderen wordt op de agenda van de bijeenkomst aangegeven, en tevens vermeld op het bord in de hal van het Hoofdgebouw.

De vergaderingen van het Presidium vinden plaats op de kamer van de griffier, kamer 205 van het Hoofdgebouw.

A.P. Resoort.

Bestuur capaciteitsgroep Biofysica

Hierbij deel ik U mede dat de capaciteitsgroep Biofysica voor de komende 2 jaar het volgende bestuur heeft gekozen: Voorzitter: D. Slaaf

Portefeuille onderwijs: Th. Arts

Portefeuille onderzoek: F. Jongasma

Portefeuille budgettering: F. Smeets

Portefeuille Personele Zaken: D. Slaaf.

Tot de terugkeer van D. Slaaf uit de Verenigde Staten, per 1 juni a.s., zal W. Hermens als waarnemend voorzitter fungeren.

Gezocht:

Medische studenten die een voldoende actieve beheersing hebben van de Engelse taal.

Op 13, 14, 15 en 16 april a.s. zal er een internationale bezoekersworkshop georganiseerd worden rondom het Maas-trichtse onderwijssysteem. Tijdens deze workshop, op 13 april, zal een simulatie gehouden worden van een onderwijsgroep die aan een probleem werkt. Een goede beloning wordt in het vooruitzicht gesteld.

Opgave uiterlijk vrijdag 2 a.s. bij Karin van Ee, capaciteitsgroep Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch, Abtstraat 2a, tel. (888)375/2.

Oproep

Praktisch ingestelde en ideëel denkende **biologen, pedagogen, onderwijzers** (of studerende in dit soort richtingen) die geïnteresseerd zouden kunnen raken in het bemannen van **alternatieve snack-bars** (t.z.t. ook rijdende) waar van uit een **informatieprogramma** voor 10-20 jarigen (= halflingen) ontwikkeld zal worden over o.a. de **voeding** gebaseerd op de biologie van **Goethe** en **Rudolf Steiner** met inbegrip van praktische voedingsgegevens uit de **mazdazhan**, **makrobiotiek** en e.v. andere richtingen, worden hierbij uitgenodigd een briefje te schrijven aan: Cees van der Sloot
Postbus 2346
3500 GH Utrecht.

Buro Onderwijs FdG

Mededeling t.b.v. de huidige 5e jaarsstudenten Faculteit der Geneeskunde

Het Dagelijks Bestuur van de Vaste Commissie voor de Examens a.i. heeft in haar vergadering van 1 maart 1982 besloten dat:

indien de stage interne geneeskunde en/of algemene heelkunde en/of huisartsgeneeskunde naar genoegen is gevolgd en indien van die stages zowel een stageverklaring als stagebeoordeling voorliggen, kunnen de huidige vijfdejaarsstudenten — vooruitlopend op de inwerkingtreding van het nieuwe Examenreglement — deelnemen aan het gespreid en vrijstellend afleggen van Gestructureerd Mondelinge Examens/GME's in de betreffende vakgebieden. Deze GME's zullen worden afgenomen in de tweede helft van de maand juni 1982.

Zie ook de informatie op het publicatiebord bij het Buro Onderwijs FdG.

Mededeling voor de tweede t/m vierdejaarsstudenten

De intekening op de aan het begin van dit studiejaar toegezonden brief aan tweede tot en met vierdejaarsstudenten inzake de obduktiekursus was overweldigend; met als gevolg een teveel aan gegadigden, in relatie tot de beschikbare opname-capaciteit.

Het Buro Onderwijs FdG heeft in overleg met R. Visser — die namens de cap.-groep pathologie deze cursus mede organiseert — besloten dat bij de indeling voor/toelating tot de cursus op de eerste plaats de vierdejaarsstudenten in aanmerking moesten komen.

Vervolgens de derde- respectievelijk tweedejaars, terwijl in een enkel geval een zeer vroegtijdige aanmelding ook kon worden gehonoreerd.

Helaas geldt voor een aantal gegadigden dat dit studiejaar géén obduktiekursus kan worden gevolgd. De organisatie van deze cursus spreekt de verwachting uit dat aan hen, die voor volgend jaar opnieuw intekenen, wel een plaats aangeboden kan worden.

Tutortrainingen

Voor (nieuwe) medewerkers worden in april tutortrainingen georganiseerd. Ter informatie vermelden wij U dat deze cursus gevolgd moet zijn als men als tutor in het onderwijsprogramma wil participeren.

De cursus wordt gegeven op:

19 april 9.00 - 17.00 uur

20 april 13.30 - 17.30 uur

21 april 13.30 - 17.30 uur.

Aanmeldingen voor de cursus dienen uiterlijk 9 april 1982 in het bezit te zijn van het sekretariaat Tutortraining, Bureau Onderwijs Geneeskunde, ter attentie van Marijke de Heer.

REKTIFICATIE BULLETIN

Reiskostenvergoeding studenten wordt ingeperkt

Het goedkeuren van de begroting materiële lasten 1982 van de Faculteit der Geneeskunde heeft onder meer tot gevolg dat voor studenten van die faculteit met ingang van 21 januari 1982 de gemaakte reis- en verblijfkosten niet meer worden vergoed. Een uitzondering is gemaakt voor reizen in kader van het p.m.o.h. ten noorden van Sittard.

Het Buro Onderwijs geeft desgevraagd verdere inlichtingen.

Is prostitutie een probleem?

'Als men bedenkt dat die vrouwenschaar die opgeofferd wordt aan dit zoogenaamd noodzakelijk kwaad, grootendeels voorkomt uit de volksklasse; dat gebrek, onkunde, ruwe zeden, ziekelijke ontarding, verleiding die vrouwen meestal voert in dezen poel van ellende, dan meen ik dat er redenen te over zijn om alle valsche schaamte ter zijde te stellen, den sluier weg te rukken, die het prostitutie-vraagstuk omhult en met heldere blik en rustig oordeel dit kwaad in zijn veelzijdig optreden te onderzoeken', formuleerde Aletta Jacobs aan het einde van de vorige eeuw haar verontwaardiging over de prostitutie-praktijk. Een fragment uit haar pleidooi voor meer begrip voor prostituées, dat weliswaar uitging van de opvatting dat het meelijwekkende figuren zijn, die uit deze poel der verderf getrokken moeten worden door haar 'sterke' zusters. Hoe prostituées er toen zelf over dachten, wordt niet in haar betoog betrokken.

Prostituée 'buiten dienst' Violet kreeg enkele weken geleden in Groningen de kans om dat verzuim goed te maken. Zij was uitgenodigd om als eerste de jaarlijks te houden 'Aletta Jacobs-lezing' te houden. Violet is een van de initiatiefneemsters van de VIP, de bond voor Vrouwen In Prostitutie en hoewel ze daar al lang weer is uitgestapt, blijft ze onvermoeibaar ijveren voor een onbevooroordeelde discussie over de prostitutie.

Op 1 april (géén grap) komt Violet naar Maastricht om met vele anderen deel te nemen aan de groots opgezette slotmanifestatie van de Studium Generale-cyclus 'Sexualiteit'. Barbara Henkes van de Universiteitskrant Groningen sprak voor de Aletta Jacobs-lezing met haar.

Violet: *Over Aletta Jacobs heb ik nu ook wat materiaal verzameld. Ik heb zelf het idee dat ze nooit aan de vraag is toegekomen of prostitutie een probleem is. Aletta Jacobs heeft het over slechte omstandigheden . . . daar heeft ze gelijk in. Maar de vraag: Is prostitutie een probleem en zo ja, voor wie, is het een probleem en waarom? ben ik bij haar niet tegengekomen. Daar gaat ze gewoon vanuit.*

In haar werkstuk over prostitutie zegt Sietske Altink: niet de hoeren zijn het probleem, maar de prostitutie-wereld, die door de wetgevers en de 'keurige' burgers in 'het leven' is geroepen. Omdat prostituées zich laten betalen voor een handeling, waarvan men verwacht dat die voor niets wordt verricht, zitten die vrouwen in het verdorhoekje.

Daarmee stelt ze dat het niet zozeer de prostitute is die moeilijkheden heeft – zoals een moeilijke jeugd, afwijkende behoeftes of criminele karaktereigenschappen, wat zo veel wetenschappers meenden te kunnen bewijzen – maar dat de heersende moraal haar in de problemen brengt.

Welke problemen zijn dat eigenlijk? Violet: *Prostituées zijn vaak gedwongen tot een dubbel leven: als hoer op de Wallen of waar dan ook, en thuis als huisvrouw, studente of weet ik veel. En wee je gebeente als de burens of familie het zouden merken waaruit haar ware bron van inkomsten bestaat . . . ! Want je moet je wel in de fabriek of op school gratis in je kont laten knijpen, maar je mag er geen geld*

voor vragen. Dan ben je een verachtelijk wezen.

Daardoor is het zo moeilijk om te vechten voor de verbetering van arbeidsomstandigheden en om te komen tot het oprichten van een vakbond voor prostituées als kleine zelfstandigen of in loondienst. Om dat van de grond te krijgen is het nodig om naar buiten te treden.

Fooi

Misschien moet er in Nederland eerst iets anders aangepakt worden, voordat er een vakbond tot stand kan komen?

Violet: *Ja . . . de heersende opvattingen over sexualiteit zouden moeten veranderen. Sexualiteit wordt nog steeds gekoppeld aan 'monogame liefde'. Dat maakt deel uit van de verdeel-en-heers-strategie van mannen tegenover vrouwen. Een 'van nature' liefderijke vrouw wordt onderscheiden van een vrouw, die haar lijf ter beschikking stelt voor het geld.*

Ik ben hoer en jij bent 'netjes', maar mij maak je niet wijs dat jij áltijd voor je eigen lol met een kerel naar bed bent geweest.

In dat opzicht kunnen niet-hoeren nog wat van hoeren leren. Wij hoeven niet te vijnzen dat we het zo lekker vinden. En als we dat wel doen, krijgen we extra betaald voor die inspanning.

Zou je bepaalde vormen van prostitutie kunnen zien als een vorm van verzet tegen die 'begrijpende' en ondergeschikte vrouwenrol?

Violet: *Misschien wel, maar zolang*

die deling tussen 'nette' vrouwen en 'slechte' vrouwen nog zo scherp ligt, zal dat niet worden onderkend. Zolang vrouwen zich tekort gedaan voelen als ze 'hoer' worden genoemd . . .

Ook feministische vrouwen maken die fout, zoals Kate Millett. Zij stelt dat ik mijn vernedering verkoop. Maar wie is er nu meer vernederd: de klant of ik? Ze zien gewoon niet dat prostitutie een strategie is van vrouwen om g.v.d. te overleven. En zolang dat niet wordt begrepen, moet er misschien wel eerst meer aandacht aan de opvattingen over sexualiteit worden gegeven, voordat we tot een organisatie van prostituées in Nederland kunnen komen.

Niesbui

Violet: *Paul Venni heeft daar een aanzet toe gegeven in z'n studie over 'het onvermogen van de heteroseksualiteit'. Daarin schrijft hij dat mannen menen dat zij 'het' meer nodig hebben dan vrouwen, omdat ze een grotere aandrift zouden hebben. Het leuke van die studie is dat hij dan zegt: op deze manier is het orgasme beleven, wat beleef je er eigenlijk meer bij, dan bij een flinke niesbui?*

Ik denk dat mannen hun sexualiteit nauwelijks kennen. Ze weten hoe ze klaar moeten komen . . . maar dat is geen sexualiteit. Dat is er een heel miezerig klein onderdeelje van.

Als jij het belangrijk vindt dat mannen leren om anders met hun sexualiteit om te gaan, dan werk je dat toch tegen door de erkenning van prostitutie als beroep?

Violet: *Even denken . . . ik zit ook in een ontwikkeling van mijn ideeën . . . Voordat het soort mannen is uitgestorven, dat denkt dat 'hun kwakje kwijtra-ken' de sexualiteitsbeleving is . . . Dat zal nog wel even duren. En dat zijn eigenlijk best linke en emotioneel ge-castreerde mannen. Dan denk ik: laat er gewoon een instantie zijn, waar ze even 'kunnen', als ze vinden dat ze zo nodig moeten.*

Op het moment dat je zegt: 'Nou jongens, hier is je sextherapeute' – en er zijn genoeg vrouwen die het, beroepsmatig of niet beroepsmatig, zo ervaren – op dat moment ontdoe je het van het taboe. Het is dan gewoon een vorm van hulpverlening.

Daarmee sla je twee vliegen in één klap: mannen worden met hun sexuele onvermogen geconfronteerd en tegelijk kunnen prostituées uit de taboesfeer tevoorschijn komen. Zij hoeven zich dan ook niet langer anoniem te houden en dat is nodig om te kunnen werken aan een vorm van organisatie.

Barbara Henkes

Toneelacademie speelt 'Het Nest' van Franz Xavier Kroetz

In de toneelacademie aan de Lenculenstraat wordt de komende tijd der tien maal 'Het nest' van de moderne Duitse toneelschrijver Franz Xavier Kroetz opgevoerd. Een interessante productie, temeer daar de inscenering en uitvoering van het stuk geheel in de handen van drie eindexamenstudenten van de Maastrichtse academie rust: Christine de Both en Ary Kant spelen de rollen; Edward Belderink tekent voor de regie en het toneelbeeld.

Kroetz, geboren in 1946, is een van de bekendere representanten van de kritische Duitse schrijversgeneratie die zich laat inspireren door het arbeidersmilieu dat de wederopbouw van Duitsland gestalte gaf in het 'Wirtschaftswunder'. Hij put veel van zijn vertelstof uit de ervaringen die hij tijdens zijn omzwervingen in eigen land in velerlei baantjes opdeed. De confrontaties met de menselijkheden en onmenselijkheden van de 'grauwe arbeidersmassa' brachten hem uiteindelijk aan het schrijven.

Zijn stijl van werken komt overeen met hetgeen hij beschrijft: Ze is weinig poëtisch of teatraal, maar kort, bondig, direct en puntig. Kroetz waagt zich niet aan diepgaande analyses van het arbeidersleven maar exposeert het zoals het is; onopgesmukt en vaak be-

paald door milieufactoren als het gezin, de fabriek, de geldnood. Het drama blijft niet achterwege, maar Kroetz laat het de toeschouwer zélf zoeken. 'Het nest' schetst een beeld van het doorsnee echtpaar Jan en Martha, dat het eerste kind verwacht. Jan verdient als vrachtwagenchauffeur dankzij veel overwerk net genoeg om het hoofd boven water te kunnen houden. Als de overuren wegvallen wordt de situatie nijpender. Zijn chef heeft begrip voor Jan's omstandigheden en geeft hem een speciale opdracht die bestaat uit het lozen van een aantal vaten verzuurde wijn in een verlaten meertje. Als Martha uiteindelijk toch met haar inmiddels enkele maanden oude zoon- tje bij het water belandt loopt het kind er zware brandwonden op. In de vaten zat geen wijn, maar uiterst gevaarlijk chemisch afval. Als Martha haar man verwijt dat hij als een gedresseerde aap doet wat zijn meerderen hem opdragen, zet zich bij hem een bewustwordingsproces in gang.

De bijzondere manier waarop Franz Xavier Kroetz de problemen waarvoor onze post-industriële maatschappij zich gesteld ziet, weet te vertalen naar het alledaagse arbeidersmilieu maakt 'Het nest' tot een interessant toneelwerk, dat het aanzien waard is.

J.M.

Lampo een boeiend literair spel gebleken dat wordt gekenmerkt door een rijke verbeelding, veel aandacht voor het levensmysterie en een sierlijke doch wat retorische stijl.

Hubert Lampo heeft een productieve schrijversloopbaan achter zich; Hij publiceerde tot nu toe vele romans, lang niet allemaal in de magische realistische traditie, en ook zijn kritisch essay-werk mag niet onvermeld blijven. Zij plaats binnen onze literaire wereld rechtvaardigt een avond rond zijn persoon in alle opzichten.

J.M.

Agenda

Studium Generale

Dinsdag 6 april. Aula, 20.00 uur: Jacques Kersten interviewt Hubert Lampo.

Stadsschouwburg

Zaterdag 27 en zondag 28 maart om 20.00 uur: 'Madam'. Een nieuwe musical van Annie M.G. Schmidt en Harrie Bannink.

Dinsdag 30 maart om 20.00 uur: 'Een gesprek in huize Stein over de afwezige heer von Goethe' door de Haagse Comedie.

Vrijdag 2 en zaterdag 3 april om 20.00 uur: 'Harold en Maud' van Colin Higgins met Mary Dresselhuys en Ina van Faassen.

Zondag 4 april om 20.00 uur: Optreden van Anne Sylvestre met Franse chansons.

Dinsdag 6 april om 20.00 uur: Het Nederlands Dans Theater.

1 en 7 april om 12.30 uur: Lunchpauzeconcerten.

Toneelacademie

30 en 31 maart, 1, 2, 5, 6, 7 en 8 april om 20.00 uur: 'Het nest' door studenten van de toneelacademie.

Filmhuis

Tot en met woensdag 31 maart om 20.00 uur: 'Golven' van Anette Apon.

Donderdag 1 tot en met woensdag 7 april om 20.00 uur: 'La Terra Trema' van Luchino Visconti.

Ssst . . . Literatuur met Hubert Lampo

Hubert Lampo is ongetwijfeld nog steeds een van de meest gelezen Vlaamse auteurs in Nederland. Al was het alleen maar omdat de boekenlijsten van horden middelbare scholieren gesierd worden door de aanwezigheid van een van zijn romans. Tegelijk is hij ook een omstreden figuur binnen de Nederlandse literatuur: Veel critici lieten in het verleden niet na hun ongenoege uit te spreken over het marginale effectbejag dat Lampo in zijn boeken na zou streven. Jacques Kersten, Neerlandicus en leraar aan een Heerlense school, heeft 6 april een gesprek met hem over zijn werk en de vele reacties daarop.

Lampo debuteerde in 1945 met 'Hélène Defraye', een roman met een psychologische inslag. Daarna wierp hij zich een tijdlang op historische motieven om uiteindelijk een wending naar

het magisch realisme te maken met hoogtepunten als: 'Terugkeer naar Atlantis', 'De komst van Joachim Stiller' en 'De Madonna van Nedermunster'. Het magisch realisme zou men kunnen omschrijven als een literaire stroming die de lezer in contact brengt met een andere werkelijkheid dan de ons bekende, doordat er met tijd, ruimte en persoonsverwisseling wordt gegoocheld. Johan Daisné's 'De trein der traagheid' wordt in het algemeen beschouwd als het startpunt van het magisch realisme, dat in Lampo zijn meest bekende vertegenwoordiger heeft gevonden. Hubert Lampo zelf: 'Voor mij is er slechts sprake van magisch realisme, wanneer de auteur gegrepen wordt door het diepst onderbewuste in de mens. Dan gaat hij oeroude, mytisch-symbolische beelden of veeleer gedragspatronen op het realistisch aangezette verhaal projecteren'. Het magisch realisme is voor

ACHTEROM IS 'T KERMS

Prikklok

Zo mogelijk nog vóór de zomer komt er een nieuwe rechtspositieregeling voor personeel van universiteiten en hogescholen. Daarin zal ook een regeling inzake aan- en afwezigheid worden opgenomen. Dat antwoordde minister van Kemenade onlangs op vragen van de kamerleden Beinema (CDA) en Mertens (D'66). De volksvertegenwoordigers hadden in het Amsterdamse universiteitsblad Folia Civitatis gelezen dat de diensthoofden daar het College van Bestuur hadden gevraagd om een behoorlijke registratieregeling voor het personeel. Veel medewerkers van de diensten bleken het niet zo nauw te nemen met hun 40-urige werkwEEK, vandaar. Van Kemenade was het duidelijk eens met de vragenstellers dat er iets mis is met de aanwezigheid van universitair personeel op de werkplek. Dat was trouwens een paar weken geleden al gebleken uit een interview met Folia, waarin hij zei: *'Daar ben ik helemaal niet vies van, van aanwezigheidsregelingen. Temeer ook omdat ik toch een beetje de indruk heb dat die aanwezigheid op de universiteit niet bepaald overtuigend is. (. . .) Het is een feit dat je op vrijdagmiddag op nogal wat plaatsen niet meer aan hoeft te komen. Het gaat me iets te ver om te veronderstellen dat juist dan alle buitenbezigheden geconcentreerd zouden zijn'*. En de kamerleden antwoordde hij: *'Waar het kennelijk aan ontbreekt, is aan afdoende regelingen inzake de autorisatie en registratie van de afwezigheid van personeel tijdens de werktijden, althans op de naleving daarvan.'* Wat gaat de minister daar nu aan doen? Hij heeft aangekondigd nog

vóór de zomer te komen met uitgewerkte voorstellen voor een rechtspositieregeling wetenschappelijk onderwijs (RRWO). De daarin voorkomende regelingen zullen voor alle personeelsleden gelden, tot en met de hoogleraar.

Op het ogenblik is de rechtspositie van universitair personeel geregeld in het Rijksambtenarenreglement (ARAR), maar het hooglerarenkorps is daarvan uitgezonderd. Voor hen geldt een Reglement Hoogleraren en Lectoren uit 1931, dat in tegenstelling tot het ARAR geen mogelijkheid biedt tot registratie van aan- en afwezigheid. Voor de Universiteit van Amsterdam was deze ongelijke rechtspositie in het verleden een reden om de prikklok niet in te voeren.

Overigens zal het RRWO, dat al jaren in voorbereiding is, aan nog meer privileges van de kroondocenten een einde maken. Want er komt ook een eind aan de vrijstelling van beoordeling, waaraan ambtenaren zich periodiek moeten onderwerpen. De vorige minister van onderwijs, Pais, wilde zelfs zover gaan om hoogleraren met weinig onderwijservaring een voorlopige aanstelling te geven en na verloop van vier jaar de man of vrouw een beoordeling te laten ondergaan om te zien of er een vaste aanstelling verantwoord was. Maar dat plan schijnt inmiddels op een laag pitje te zijn komen staan, ook al dankzij verzet uit hooggeleerde hoek. maar de beoordeling voor hoogleraren zal wel blijven. In de nieuwe rechtspositieregeling zal overigens de hele beoordeling opnieuw worden bekeken. De Maastrichtse regeling zal naar verluidt daarbij model staan. De bijzonderheid daarvan zit in de rol van de beoordeelde, die zelf aanwezig

mag zijn bij het 'proces'. Op andere plaatsen is het nog steeds zo dat hij zich hoogstens mag laten vertegenwoordigen door een informant van zijn keuze.

Fiaskoko

De week van 8 maart was het feest op de Kokokroeg. Ons aller studentenvereniging (ook voor medewerkers) vierde haar eerste verjaardag in het nieuwe pand. Het moest een knaller van een feestweek worden, maar helaas is het niet zo'n succes geworden als de Koko-bestuurders gehoopt hadden.

Weliswaar kwam dat door een ietwat gebrekkige organisatie (wie plant er nu een activiteit voor oud-bestuursleden op vrijdagmiddag?) en een uitgebluste feestzin - wie lag er niet nog bij te komen van carnaval? - maar toch . . .

Als de universiteit niets van zich laat horen in de vorm van enigerlei felicitatie, of wanneer de band die besteld was voor de 'jungle-avond' niet komt opdagen terwijl de feestelijke stemming die er toch hangt blijkt te komen van een informeel voortgezette NSEMHeroprichtingsvergadering, ja dan . . .

Dan mag je je in alle oprechtheid afvragen: waaraan appeleert Koko? Kennelijk niet aan studenten, want bijster veel enthousiasme was er ook bij hen niet te bespeuren.

'De Perzen' van Aischylos

Het studiecentrum Antroposofie in Zuid-Limburg kondigt aan: Zaterdag, 3 april '82 om 19.30 uur demonstratie 21.00 uur voorstelling.

Een uitvoering van 'De Perzen, Aischylos' door Theater van het Woord, in de aula van het Hoofdgebouw van de Rijksuniversiteit Limburg, Tongersestraat 53, Maastricht.

Expressie door het woord, eurithmie en muziek geïnspireerd door de Antroposofie, meer informatie bij A. Simons, tel. 043-13530. Kosten: f 10,-, f 7,50 voor C.J.P.